

1. juni 2010

RBE's

Principper for Bæredygtige Produkter

Arbejdsrapport

Dokumentet kan citeres med tydeligt reference til kilden og med henvisning til at dokumentet er et arbejdsrapport.

Dokumentet vil blive genstand for en afprøvning på udvalgte produkter og serviceydelser i 2010. På baggrund af de høstede erfaringer ved denne afprøvning, vil dokumentet blive opdateret og udgivet i en mere konsolideret form formentlig primo 2011.

Evt. kommentarer og forslag til ændringer modtages gerne via mail til pk@prebenk.dk

Indledning

Rådet for Bæredygtig Erhvervsudvikling (RBE) har udarbejdet denne vejledning om de nødvendige hensyn, der - efter rådets vurdering - bør tages i forbindelse med udvikling og fremstilling af produkter, for at man retvisende kan markedsføre produktet som bæredygtigt.

Vejledningen bygger på det charter for bæredygtig erhvervsudvikling, som RBE's medlemsvirksomheder tiltrådte i 2008 som en rettesnor for virksomhedens bæredygtighedsadfærd.

Vejledningen suppleres af 2 andre vejledninger udarbejdet af RBE, nemlig "Vejledning om ansvarlig leverandørstyring" og "Vejledning om bæredygtigt indkøb" - begge vejledninger udgives elektronisk på www.rbenet.dk i 1 halvdel af 2010.

Vejledningen omfatter en række overordnede principper, og hertil mere konkrete hensyn, der som minimum bør være opfyldt indenfor miljø- og sundhedsmæssige, sociale, etiske og økonomiske forhold.

Vejledningen vil løbende blive opdateret, for at sikre at indholdet er tidssvarende i forhold til markedets udvikling og i forhold til ny viden om miljømæssige, sociale, etiske og økonomiske aspekter i relation til bæredygtig udvikling af produkter og serviceydelser.

Det er rådets mål, at vejledningen vil blive brugt som en troværdig og anvendelig "standard" på området - til gavn for proaktive virksomheder og deres medarbejdere, forbrugerne og i sidste ende samfundet.

Når der nedenfor anvendes benævnelsen "produkter", menes der både fysiske produkter og artikler, kemiske præparater og service- eller tjenesteydelser. Med produkt menes produktet i sin helhed, dvs også produktets emballage, medfølgende brugsanvisning mv.

Principperne er relevante for alle produkter

Vejledningen er tilstræbt at kunne dække alle produkter på et generelt niveau og samtidig være tilstrækkelig præcis til at kunne anvendes som en målestok. Vejledningen er derfor betydelig mindre detaljeret end f.eks. de produktspecifikke miljømærkekriterier

Udgangspunktet for arbejdet har været de generelle principper, der ligger til grund for de officielle miljømærker med hensyn til miljøforhold samt de principper for sociale og etiske hensyn, der er indeholdt i FN's Global Compact, ISO 26000 om social ansvarlighed samt BSCIs Code of Conduct. Sidstnævnte 3 "standarder" indeholder også miljøaspekter, men det er Rådes opfattelse, at hensyn til miljøaspekter bedst kan baseres på den internationale forståelse, der ligger til grund for de officielt anerkendte miljømærker. Også offentlige myndigheder henviser hertil i relation til i bestræbelserne på at fremme et bæredygtigt forbrug og produktion.

Grundlæggende for vejledningen er, at miljø og sundhedshensyn skal baseres på en gennemgang af produktets livscyklus, og sociale og etiske hensyn skal baseres på en gennemgang af leverandør- og kundekæden for fremstilling og brug af produktet.

Der er opstillet konkrete hensyn, der, som minimum, skal være opfyldt - nemlig hvor der foreligger internationale konventioner eller på anden måde konsensus om "god bæredygtig adfærd".

Retningslinjerne er også gældende for landbrugsprodukter. Tilsvarende andre produkter kan et landbrugsprodukt alene betegnes som et bæredygtigt produkt, hvis det færdige produkt er forbedret på områder, der er væsentligt set i et livscyklusperspektiv (miljø og sundhedsaspekter) og et varekædeperspektiv (sociale og etiske forhold).

Rettesnor for dokumentation af produkters bæredygtighed

Vejledningen skal ses som en helhed. Ved anvendelse overfor kunder og interessenter forventes det derfor, at alle vejledningens principper er håndteret i virksomhedens dokumentation, dog med skyldig hensynstagen til, at ikke alle principper er lige relevante for alle produkter.

RBE ser gerne, at NGO'ere, journalister og forbrugerombudsmanden vil bruge RBE's vejledning som en målestok til at vurdere, om det er berettiget at anprise et givent produkt som bæredygtigt. Det er med andre ord håbet, at RBE's vejledning vil kunne udgøre et grundlag for vurdering af "god markedsføringsskik" for markedsføring af bæredygtige varer som supplement til Forbrugerombudsmandens anvisninger på området.

Virksomheder tillades ikke at anvende RBE's vejledning direkte i markedsføringen a la "dette produkt lever op til RBE's vejledning for bæredygtige produkter". Derved antager vejledningen og de underliggende principper en mærkelignende brug, hvilket ikke kan berettiges, i og med at der ikke er knyttet en uvildig kontrolordning til vejledningen. Virksomheden må gerne i informationsmateriale o. lign begrunde benævnelsen "et bæredygtigt produkt" med, at virksomheden har fulgt RBE's vejledning og kan dokumentere, at produktet efterlever vejledningen.

I givet fald skal virksomheden have udarbejdet et tilstrækkeligt materiale til dokumentation af, at produktet retvisende efterlever RBE's principper for bæredygtige produkter.

Det er virksomhedens eget ansvar at kunne dokumentere, at produktet efterlever principperne i RBE's vejledning og at sikre en uvildig verifikation.

Virksomheden beslutter selv, hvordan verifikationen kan sikres. Nogle virksomheder vil anvende et miks i form af et anerkendt miljømærke for den miljømæssige del og anden form for uafhængig revision af de sociale/etiske aspekter. Andre virksomheder vil lade efterprøvningen af dokumentationen være en integreret del af sin EMAS eller ISO 14001 ordning vedrørende miljøledelse eller vil anvende virksomhedens verifikationsordning for FN's Global Compact rapportering.

Ud over en dokumentation, der vil være relevant for eksperter på området, skal virksomheden også udarbejde en mere letforståelig dokumentation, som bedre vil kunne anvendes af de fleste brugere af virksomhedens produkter.

Vejledningen udgives i første omgang alene elektronisk. Den til enhver tid gældende vejledning vil fremgå af RBE's hjemmeside.

A. Overordnede principper

Begrebet "bæredygtig udvikling" tager afsæt i Brundtland rapporten "Vor fælles fremtid" fra 1987. Heri er bæredygtig udvikling defineret som følger:

"En bæredygtig udvikling er en udvikling, som opfylder de nuværende behov, uden at bringe fremtidige generationers muligheder for at opfylde deres behov i fare."

Begrebet bæredygtig udvikling indebærer visse grænser - ikke absolutte grænser, men begrænsninger som den eksisterende teknologiske situation og sociale organisation pålægger miljøressourcerne, og begrænsninger som hænger sammen med biosfærens evne til at absorbere virkningerne af menneskenes handlinger. I sidste ende er bæredygtig udvikling dog ikke nogen endegyldig tilstand af harmoni, men snarere en ændringsproces hvor udnyttelsen af ressourcerne, styringen af investeringerne, retningen for den teknologiske udvikling og institutionelle ændringer kommer i overensstemmelse med fremtidige såvel som nutidige behov."

Denne oprindelige definition er ikke senere bearbejdet eller konkretiseret i en FN-ramme – men flittigt fortolket i mange nationale og internationale sammenhænge.

.RBE har valgt følgende 6 overordnede principper, der skal kendetegne et "bæredygtigt produkt".¹

1. Produktet er fremstillet under ordentlige produktions- og arbejdsforhold.
2. Produktet er sundheds- og miljømæssigt et godt valg, fordi det lever op til krav, der er strengere, end lovgivningen kræver.
3. Produktet har bedre miljøegenskaber end de fleste tilsvarende produkter, bl.a. i forhold til energieffektivitet og ressourceanvendelse.
4. Produktet markedsføres med udgangspunkt i relevant, troværdig og gennemsigtig produktinformation, herunder information om hvordan produktet kan bruges bæredygtigt.
5. Der er knyttet en høj grad af service til produktet.
6. Produktet er fremstillet under forhold, der tilgodeser en bæredygtig udvikling af lokalsamfundet, herunder hensyn til klima, miljø, leveforhold, etiske hensyn, sundhed o.a.

Med udgangspunkt i disse 6 principper forpligter virksomheden sig til:

- 1) en gradvis nedbringelse af produktets belastning af miljø og samfund set i et livscyklus- eller værdikædeperspektiv og
- 2) efterlevelse af krav, der til enhver tid kendetegner de mindst miljø og socialt belastende produkter indenfor sammenlignelige produkt/serviceområder, herunder
 - i. Indarbejde Global Compacts principper specielt i relation til ansvarlig social og etisk adfærd i sin værdikæde

¹ Det skal dog bemærkes, at ikke alle principper er lige relevante for alle produkter.

- ii. Følge principperne bag kriterierne for Svanen og blomsten – dvs en livscyklusbaseret indsats på områder med størst betydning for produktets miljøprofil
- iii. Tilstræbe anvendelse af skånsomme konventionelle eller økologiske principper i den vegetabiliske og animalske produktion
- iv. Være ressourceansvarlig via anvendelse af så lidt ikke-fornybare ressourcer som praktisk muligt – herunder bl.a. stræbe mod, at produktet frembringes ved brug af vedvarende energikilder
- v. Arbejde for at farlige kemiske stoffer udfases så vidt det er teknisk og økonomisk muligt

B. Uddybende forklaring af de enkelte principper

Produktet er fremstillet under ordentlige produktions- og arbejdsforhold (princip 1)

Produktet er fremstillet og transporteret på en måde, der i videst mulig omfang tager hensyn til produktions- og arbejdsforhold både på virksomhedens egne produktionssteder og i leverandørkæden.

Hensynet tager udgangspunkt i RBE's Charter og støtter sig til – men er ikke begrænset af – FN's Global Compact, ILO og den kommende ISO 26000 vedrørende virksomhedens samfundsmæssige ansvar, herunder:

- Hensyn til rimelig arbejdstid og honorering.
- Ingen direkte eller indirekte medvirken til tvangsarbejde.
- Ikke medvirken til diskrimination ved ansættelse, arbejdsforhold, honorering mv.
- Hensyn til et ordentligt fysisk, kemisk og psykisk arbejdsmiljø.
- Respekt for internationale principper om menneskerettigheder og ingen medvirken - hverken direkte eller indirekte - til krænkelser heraf. Virksomheden vil basere sin indsats med udgangspunkt i de steder, hvor risiko for krænkelser vurderes som værende størst i forsyningskæden.
- Respekt for medarbejderes frihed til organisering og ret til kollektive forhandlinger samt påvirkning af leverandørkæden til også at respektere disse principper baseret på en omkostningseffektiv indsats.
- Ikke medvirke til børnearbejde, der ifølge ILO's konventioner er uacceptabel – i virksomhedens egne produktionssteder eller i leverandørkæden.
- Sikring af en dyrevelfærd, der lever op til internationale principper.
- Ikke medvirken til uacceptabel påvirkning af det ydre miljø via forurening.
- Anvendelse af energikilder og ressourcer i øvrigt, der så vidt muligt er bæredygtige. Hvis der ikke anvendes vedvarende energikilder er anvendelsen baseret på en handlingsplan for nedbringelse af CO2 udslippet

Virksomheden har beskrevet sin konkrete indsats i en handlingsplan, der er baseret på et overblik over eksisterende miljømæssige, sociale og etiske "belastninger" i virksomheden såvel som i leverandørkæden. I forhold hertil har virksomheden sat ind der hvor belastningen og virksomhedens mulighed for indsats er størst. Der henvises i øvrigt til RBE's vejledning for "Ansvarlig leverandørstyring".

Virksomheden ligger inde med dokumentation for indsatsen.

Produktet er sundheds- og miljømæssigt et godt valg, fordi det lever op til krav, der er strengere end lovgivningen kræver (princip 2)

Produktet lever som minimum op til lovkrav i de lande, hvor varen produceres og sælges. Virksomheden vil efterleve ny lovgivning så hurtigt som muligt efter lovgivningens vedtagelse og i god tid inden lovgivningens ikrafttræden. Produktet lever også op til de strengeste miljø- og sundhedskrav, hvad enten de er gældende i EU eller i de medlemslande, hvor produktet produceres eller sælges.

For de produkttyper, hvor der foreligger kriterier for enten det nordiske miljømærke Svanen eller EU's miljømærke blomsten, lever produktet op til de konkrete miljø- og sundhedsmæssige krav. Der kan være særlige grunde til, at virksomheden vælger ikke at søge licens til miljømærket – f.eks. hvis mærket ikke efterspørges på det pågældende marked. Virksomheden er i stand til at redegøre herfor.

Virksomheden arbejder efter substitutionsprincippet: Foranstaltninger skal navnlig foretages ved at erstatte farlige stoffer eller materialer med et ufarligt, mindre farligt, mindre generende stof eller materiale eller en arbejdsproces, der gør stoffet eller materialet overflødigt (jf. Arbejdstilsynets bekendtgørelse om stoffer og materialer samt VOC-bekendtgørelsen).

Kemiske præparater (f.eks. opvaskemidler, rengøringsmidler, maling, fugemateriale) indeholder ikke stoffer i koncentrationer, der gør, at præparatet skal klassificeres som meget giftigt, giftigt eller miljøfarligt i overensstemmelse med EU's forordning om klassificering, emballering og mærkning af kemiske stoffer og blandinger.

Kemiske præparater som ovenfor og artikler som f.eks. elektrisk udstyr, plastartikler, metalvarer, indeholder heller ikke stoffer i koncentrationer over 0.1%w/w, som ifølge EU's regler skal karakteriseres som særligt farlige (Substances of Very High Concern, SVHC-stoffer). EU ønsker at sådanne stoffer gradvist udfases. Når EU har identificeret sådanne stoffer, optages de på en såkaldt kandidatliste med henblik på en senere beslutning om udfasning (og dermed optagelse på REACH forordningens bilag XIV: Liste over godkendelsespligtige stoffer).

Udfasning af særligt farlige stoffer har meget høj prioritet. Virksomhederne har derfor formuleret en udfasningsstrategi for sådanne stoffer. Strategien kan følge nedenstående trinvis opdeling:

1. Når et kemiske stof på et sikkert grundlag identificeres som "særligt farligt" efter internationale principper, vil virksomheden formulere en handlingsplan for stoffets udfasning fra produktets fremstillingskæde. Stoffet udfases både som råvare og som hjælpestof i produktionen. Den nordiske SIN-liste² anvendes af virksomhederne som inspiration i dette arbejde
2. Når EU optager et stof på "Kandidatlisten" har virksomheden – jf. ovenstående - enten allerede udfaset stoffet eller har en stram tidsplan for stoffets udfasning.
3. Når EU efterfølgende optager et stof på listen over godkendelsespligtige stoffer fra "kandidatlisten" er stoffet udfaset. Der anvendes dermed ikke godkendelsespligtige stoffer i produktionen af et "bæredygtigt" produkt.

Der kan i produktet evt. forekomme urenheder af farlige stoffer. Urenheder kan stamme fra råvarer, hjælpestoffer, emballage mv. Virksomheden vil forfølge kilderne til sådanne urenheder med henblik på at urenhederne reduceres så meget som det er praktisk er muligt.

Indeholder artiklen et kemisk stof, der er karakteriseret som særligt farligt i mængder over 0.1% (w/w), vil stoffets navn fremgå af produktets deklaration sammen med anvisninger om sikker brug af artiklen.

EU anvender en nedre tonnagegrænse for hvornår et stof er omfattet af REACH (1 tons markedsført stofmængde i EU/år). Der kan derfor forekomme farlige stoffer på markedet, der ikke er omfattet af REACH på grund af relativt lave markedsførte mængder. Virksomhedens strategi for udfasning af særligt farlige stoffer er baseret på stoffets farlige egenskaber uanset om stoffet er omfattet af REACH eller ej. Strategien er specifikt målrettet anvendelsen af sådanne stoffer som råvarer eller hjælpestoffer. Evt. urenheder af farlige stoffer i anvendte

² <http://www.chemsec.org/list>

råvarer eller hjælpestoffer forfølges så meget som det er praktisk muligt. Virksomheden formulerer evt. en nærmere plan for hvordan udfasningen af urenheder af farlige stoffer er tilrettelagt.

Evt. forekomst af særligt farlige stoffer skyldes, at der endnu ikke er kendt teknologi til at undgå stoffet. Producenten kan i så fald redegøre for sin indsats for at finde egnede alternativer.

Hvis et kemisk præparat eller artikel indeholder et stof, som er klassificeret allergifremkaldende (R42 og R43) i mængder over 0.1 % (w/w), vil stoffet fremgå af produktets deklARATION, og producenten kan i en handlingsplan redegøre for sin indsats for at finde egnede alternativer.

Ud over en proaktiv håndtering af EU-regler i fremstilling og anvendelse af kemiske præparater og artikler, iagttages også de særlige danske hensyn, som Miljøstyrelsens LOUS-liste og Arbejdstilsynets vejledning om grænseværdier for stoffer og materialer repræsenterer.

Ingen af de stoffer, som fremgår af Miljøstyrelsens til en hver tid gældende "Liste Over Uønskede Stoffer" (LOUS-listen), forekommer i det kemiske præparat eller i artiklen eller bruges ved fremstillingen. Hvis dette ikke har været teknologisk muligt, er producenten i stand til at redegøre for sin indsats for at finde egnede alternativer.

Arbejdstilsynets vejledning om grænseværdier for stoffer og materialer indgår som et væsentligt grundlag for virksomhedens arbejde med beskyttelse af arbejdsmiljøet.

Træ produkter som møbler, byggematerialer mv. er fremstillet ved anvendelse af træ, der lever op til internationale kriterier (FSC) for bæredygtigt skovdrift.

Landbrugsprodukter er fremstillet, bearbejdet og distribueret under hensynstagen til både miljø, sundhed og sociale forhold og til nødvendigheden af, at der effektivt produceres tilstrækkelige mængder af fødevarer til at mætte jordens befolkning.

Primærproduktionen tilstræbes at være skånsom for planter og dyr. Med skånsom menes hensyntagen til beskyttelse af forskellige naturtyper, biodiversitet og arealanvendelse, skånsom brug af gødningsstoffer og kemikalier, hensyn til dyrevelfærd samt optimering af ressourcer, herunder foderudnyttelse, energi og vand. Anvendelse af økologiske principper er et eksempel på en skånsom primærproduktion

Produktet har bedre miljøegenskaber end de fleste tilsvarende produkter, bl.a. i forhold til energieffektivitet og ressourceanvendelse (princip 3)

Der er gennemført en vurdering af produktets miljøegenskaber set i et livscyklusperspektiv, bortskaffelse/håndtering af affald indgår i denne vurdering. Vurderingen er udført i overensstemmelse med de overordnede principper i internationalt anerkendte metoder og standarder. På baggrund heraf er miljøpåvirkningen reduceret på væsentlige områder, så vidt det har været muligt. Både vurderingen af produktets miljøpåvirkning og de områder, der er sat ind overfor, er dokumenteret.

Elektrisk udstyr er forsynet med officielt anerkendte elsparemærker indenfor områder, hvor sådanne er etableret – og lever op til de bedste klasser.

Overordnet set er der ved forbedringsovervejelser fokus på følgende aspekter, som er centrale for en bæredygtig udvikling:

- Besparelse af forbrug af ikke-fornybare materialer. Det er tilstræbt, at der i selve produktet - og i dets fremstilling - anvendes så få ikke-fornybare materialer som muligt. I de tilfælde, hvor et sådant forbrug ikke kan undgås, genbruges de ikke-fornybare materialer, eller der er opsat mål for hvordan og hvornår dette vil ske.
- For at øge mulighederne for genanvendelse anvendes så vidt muligt "rene" materialer.
- Produktet er fremstillet af materialer i høj kvalitet for at muliggøre en lang levetid.
- CO2 udledning og energiforbrug ved produktets fremstilling er minimeret mest muligt.
- Produktets transport og emballering er så effektiv som muligt for at mindske materialeforbrug, klimapåvirkning og energiforbrug.
- Det er nemt at adskille produktet i enkeltdele, dels af hensyn til udskiftning/reparation af enkeltdele, dels af hensyn til genanvendelse efter brug.
- Der bruges alene træ, som er fremstillet ved bæredygtigt skovbrug ifølge internationale normer (FSC).
- Virksomheden har gjort det enkelt for kunden at aflevere det udtjente produkt til recirkulering eller genbrug, og hvis relevant er der opstillet muligheder for at kunne returnere produktet efter endt brug.

Produktet markedsføres med udgangspunkt i relevant, troværdig og gennemsigtig produktinformation, herunder information om hvordan produktet kan bruges bæredygtigt (princip 4)

Markedsføringen af produktet lever op til Forbrugerombudsmandens vejledning om miljømæssige, sociale og etiske påstande i markedsføringen.

Markedsføring og salg af produktet er her ud over gennemført på en sådan måde, at det understøtter et bæredygtigt brug og forbrug. Dette betyder:

- Fair marketing, information og salgsaftaler. Der foreligger information, der gør det muligt for køberen at sammenligne produktet med andre tilsvarende produkter på områder, der har betydning for produktets bæredygtighedsprofil. Det er dermed muligt for køberen at foretage et kvalificeret valg.
- Der er stillet information til rådighed for køberen om, hvordan produktet kan anvendes bæredygtigt, herunder hvordan produktet kan vedligeholdes og repareres.
- Der er stillet information til rådighed for køberen om, hvordan produktet kan recirkuleres eller som minimum bortskaffes på en miljøskånsom måde.
- Produktet markedsføres ikke under omstændigheder, der er egnet til at vildlede brugeren med hensyn til den evt. risiko, der er forbundet med produktet.

Vejledning om produktets bæredygtige brug og forbrug er påtrykt produktet. Alternativt er vejledningen indeholdt i en pjece, der følger med produktet - eller der henvises til en hjemmeside, der så vidt muligt er formuleret på kundens sprog.

Der er knyttet en høj grad af service til produktet (princip 5)

Der er etableret let adgang for køberen til at få kvalificeret personlig rådgivning om produktets rette brug, vedligehold, reparation og bortskaffelse. Der er let adgang til at reklamere over produktet, og reklamationer behandles hurtigt og skriftligt.

Virksomheden registrerer løbende alle reklamationer, der vedrører uønskede virkninger for miljøet og/eller sundheden, som ifølge kunden er fremkaldt ved anvendelse af produktet. Oplysningerne registreres på anonymiseret form. Enhver person kan ved anmodning få adgang til disse anonymiserede oplysninger.

Produktet er produceret under forhold, der tilgodeser en bæredygtig udvikling af samfundet, herunder hensyn til klima, miljø, leveforhold, sundhed o.a. (princip 6)

Produktets fremstilling sker ikke kun under hensyntagen til produktions- og arbejdsforhold men også til bæredygtig udvikling af det samfund, som er en forudsætning for virksomhedens muligheder for en bæredygtig erhvervsaktivitet.

Virksomheden medvirker dermed til, at samfundet som helhed udvikler sig i en bæredygtig retning.

Transport af råvarer, delkomponenter og færdigvarer er et væsentligt fokusområde i den forbindelse.

Alle har et medansvar for at reducere klimapåvirkningen. Virksomheden har derfor en klimapolitik og har udarbejdet en ambitiøs handlingsplan for reducere af virksomhedens udledning af klimagasser.

Indsatsen vil af gode grunde afhænge af det samfund, som virksomheden er en del af, og den vil især være målrettet en direkte eller indirekte forbedring af virksomhedens rammer.

I udviklingslande kan indsatsen f.eks. være at medvirke til en øget tilgængelighed af vedvarende energikilder, øget mulighed for anvendelse af energieffektivt udstyr, fremskaffelse af rent drikkevand, forbedring af uddannelse af børn og voksne eller medvirken til sygdomsbekæmpelse.

I udviklede lande som Danmark kan indsatsen f.eks. være målrettet naturgenopretning og beskyttelse af den naturlige diversitet, øget fokus på nødvendigheden af undervisning i bæredygtig udvikling i skolerne via finansiering af informationsmateriale o.a., øget rummelighed i lokalsamfundet og på arbejdspladsen via gode ansættelsesmuligheder for handikappede, indvandrere mv.

Det vil være naturligt, at virksomheden bl.a. sætter ind på områder, hvor den i særlig grad trækker på samfundets ressourcer. F.eks. at producenter af særlig energiforbrugende produkter også medvirker til omlægning til vedvarende energikilder, og at der afsættes ressourcer til allergiforskning og forskning i alternative løsninger på områder, hvor der anvendes allergifremkaldende stoffer i produktet. Det kan også være, at der afsættes midler til forskning i anvendelse af alternative metoder på områder, hvor der anvendes dyreforsøg til afprøvning af produktets sundhedsmæssige egenskaber.

Virksomheden kan redegøre for sin indsats på dette område, herunder begrundelser for den valgte indsats i relation til virksomhedens forretningsområde og til den samlede bæredygtighedsindsats.